

בבא בתרא פו

שווערד

1. תוספות מסכת בבא בתרא דף פה עמוד ב

משך חמרין ופועלין - בנו"ן ול"ג חמריו ופועליו בוי"ו דאם כן הוה משמע דמיירי בחמריו ופועליו דלוקח ולא יתכן דאם כן בלא פירקן נמי וא"ת הא דבעי ר' אלעזר בפ"ק דבבא מציעא (דף ט: ושם ד"ה משוך) האומר לחבירו משוך בהמה זו וקני כלים שעליה מהו מי מהניא משיכה דבהמה לאקנויי כלים שעליה או לא תפשוט מהכא דלא מהניא דקתני שניהן יכולין לחזור בהן וי"ל דהכא כשמשך החמרים אבל החמורים לא משך אלא החמרים משכו את החמורים עמהן א"נ התם דוקא מיבעי ליה דאמר ליה שע"י משיכת בהמה יקנה הכלים אבל הכא דלא מיירי בהכי אלא דאמר ליה זיל וקני גרידא ומשום הכי לא קנה תבואה במשיכת בהמה.

2. תוספות מסכת בבא בתרא דף פה עמוד ב

בין פסק עד שלא מדד בין מדד עד שלא פסק - ואפי' מדד ופסק נמי שניהן יכולין לחזור כיון דעדיין לא פירקן אלא נקט הכי משום דבעי לפלוגי בסיפא בין פסק עד שלא מדד למדד עד שלא פסק.

3. רשב"ם מסכת בבא בתרא דף פו עמוד א

ומדכליו של מוכר ברשות לוקח לא קנה - מוכר כלומר שאין כליו של מוכר מעכב על רשות הלוקח לקנותן הלוקח כדקתני פירקן ופסק קנה דקנה רשות קודם מדידה ואע"פ שעדיין הפירות בתוך שקין של מוכר וכיון דאהני רשות לוקח לבטל כליו של מוכר ולהוציאן מרשות מוכר כל שכן וכל שכן כליו דלוקח נמי ברשות מוכר יבטל הרשות את הכלי של לוקח שלא להוציאן מחזקת המוכר שמוחזק בהן עד עתה.

4. ספר דבר יעקב

א] ומדכליו דמוכר ברשות לוקח לא קנה כליו דלוקח נמי ברשות מוכר לא קנה - מבואר בגמ' שכליו של מוכר ברשות לוקח תלוי ג"כ בשאלה האם הכלי בטל כלפי הרשות. [וכתב הרא"ש [וכן פסק הטור סימן ר'] דהגמ' נשארה בספק האם כליו של לוקח ברשות מוכר קונה, ולכן מספק לא קנה. וכן נשאר ספק אם כליו של מוכר ברשות לוקח קנה, ולכן מספק לא קנה. והרא"ש מביא דהרי"ף גורס בעי רב ששת מרב הונא כליו של לוקח ברשות מוכר מהו א"ל לא קנה, ולפי גירסא זו ר"ה פשוט שלא קנה. [בספרי רי"ף שבידינו איכא ב' לשונות ולפי ל"ב ר"ה לא פשוט, אבל הרא"ש לא גרס ברי"ף איכא דאמרי כמש"כ הפל' חריפתא אות נ]. וכתב הרא"ש שלפי הרי"ף שפסק שלא קנה [והיינו משום דכלי בטל

כלפי הרשות], א"כ כליו של מוכר ברשות לוקח קנה.

5. טור חושן משפט סימן ר

וכליו של לוקח ברשות מוכר מיבעיא אם הוא קונה לו אם לאו ולא איפשטא לפיכך אינם קונים לו אא"כ אמר ליה זיל קני דכיון דאמר ליה הכי חשבינן ליה כאילו נתן לו רשות להניח שם הכלי והו"ל ככליו של לוקח ברשות לוקח וקונה לו אפילו לא מדד אבל אי לא אמר ליה זיל קני לא קנה אפילו מדד וכתב הרמ"ה דוקא דא"ל זיל קני דאז גלי אדעתיה דכי יהיב ליה רשות לאנוחי התם אדעתא למיקני ליה הוא דיהיב ליה אבל אי לא אמר זיל קני אע"ג דיהיב ליה רשותא לאנוחי התם לא קנה ע"כ:

6. ספר ברכת אברהם

ויעריין זרא"ש שכתב זביאור זיל קני שהקנה לו מקומו
דהשתתף הוי כליו של לוקח זרשות לוקח, וע"ש
דקמ"ל דאיי"ש מעשה קנין זמשכיר לו מקום דלענין שיקנה
לו המקום זלא כליו הוא דזענין מעשה קנין אזל לענין
קניית הבלי סגי זדיבור זעלמא (וע' משנ"ת זזרכ"א
לפסחים — ה' ע"ז — זענין חמץ שקיבל עליו אחריות
אות ח'). וז"ל זחילוקו מ"ט סגי זדיבור. ונראה זכונתו
עפי"ד הקלות (קנ"ג סק"ג) דלגזי השתמשות קונה
זהשתמשות, וכיון דהכלי של לוקח מונח זרשות המוכר הרי
דמשתמש זמקום זה לענין להחזיק את הכלי כאן, ושפיר סגי
זדיבור המקנה זלירוף השימוש שזוכה עי"ז לענין שיהא
המקום מושאל לו לשימוש ושז קונה גם זגוף החל, ושז
מוזן דגם אס אזלין זמר הרשות ולא סגי זכלי כזזה
זרשות אחר, מ"מ ע"י זיל קני סגי, וע' ק"ש (ק"ז).

7. שו"ע חושן משפט - סימן ר

(ז) אין הרשות קונה, ולא הכלי, ולא משיכה, ולא הגבהה, אא"כ פסק תחלה המדה בכך וכך; אבל כל זמן שלא פסק, אין לו שום צד שיקנה בו, דכל זמן שלא פסק לא סמכה דעת שניהם, שמא לא יסכימו על הסכום. ואם המקח דבר שדמיו קצובים, אע"פ שלא פסק, קנה. וכן אם א"ל: הריני מוכר לך כפי מה שישמוהו ג', קנה, אפילו אין דמיו קצובים.

8. ספר שערים מצויינים בהלכה

פסק סמכא דעתיה, לא פסק לא סמכא דעתיה.
עי' הביאור ברשב"ם. ולכן נוהגין
במכירת חמץ לומר להגוי דהדמים של החמץ
הם פחות מעט מן השער של עכשיו, ופוחתין
הדמים כדי שירצה לקנותן. ובאמת הגוי חושב
כל ענין המכירה להערמה, ומ"מ כתב בתשו'
חתם סופר (או"ח סי' קיג, יו"ד סי' ע"ו)
דהערמת מכירה זו הוא היתור גמור מדאורייתא,
כיון דהישראל מוכר במכירה גמורה מהקנינים
שהגוי קונה, ואפי" ששניהם יודעים שרוצים
בהחזרת החמץ לאחר פסח, וכל המפקפק בזה
ראוי לגערה כו' עי"ש. ובמג"א (סי' שכה

9. פני יהושע על קידושין - דף כה ע"ב

רש"י בד"ה נקנית במסירה כו'...ולשיתת התוספות נמי על כרחך צריכין לסברא זו דהא דמהני מסירה בבהמה גסה לר"מ ור"א ולא בשאר מטלטלים היינו משום דבהמה גסה אין דרכה במשיכה לכך תקנו דמסירה נמי מהני,

אלא דאפ"ה אי עביד משיכה מהני אע"ג דלאו אורחא בכך כדאשכחן בהגבהה דמשום דהוי קנין חשוב מהני אפילו במידי דלאו אורחא בהגבהה אלא במשיכה, ה"ה במשיכה במידי דלאו אורחא במשיכה אלא במסירה. ולרש"י מצינן למימר דדוקא הגבהה מהני בכל מקום כיון דניכר ביה טפי ענין הקנאה דעיקר הגבהתו לצורך קנין קעביד, משא"כ במשיכה דאין ניכר בו קנין כ"כ דמהאי טעמא לא מהני בדברים שזרכן להגביה א"כ לא מהני נמי במידי דלאו אורחא, כן נראה לי נכון ועיין בסמוך:

• תוספות מסכת בבא בתרא דף פו עמוד א

לצדדין קתני - תימה לרשב"א אמאי לא מוקי לה בכלים שאין זרכן להגביה שגם הן נקנין בהגבהה כדמשמע לעיל דאוקמינן במידי דבעי מיתנא וקתני הגונב כוס בשבת חייב שכבר נתחייב בגביה דהיינו בהגבהה.

• חדושי הרשב"א על מסכת בבא בתרא דף פו/א

אבל מדברי הראב"ד ז"ל נראה דדבר הראוי במשיכה ולא בהגבהה אינו נקנה בהגבהה, אלא בר הגבהה בהגבהה ולא במשיכה ומידי דבר משיכה במשיכה ולא בהגבהה. והראשון נראה עיקר:

10. ספר שערים מצויינים בהלכה

א"ל במידי דבעי מיתנא. פרשב"ם דמיירי בכיס גדול מאד. ובחי' הר"י מיגש ביאר, בכיס גדול שאי אפשר להגביהו, וצריך לגרוו בחבל, ולפיכך קנאו במשיכה. וכ"כ הריטב"א דמיירי בדברים כבדים שאין זרכן בהגבהה כלל. והר"י מיגש הקשה, דהא קי"ל דמשיכה ברה"ר אינה קונה, ותירץ דבמס' כתובות (לא:): מוקי לה בצדי רה"ר, וכו"א דאמר צדי רה"ר כרה"ר דמי, דאיכא איסור שבת ואיסור גניבה, דדוקא ברה"ר גמור לא קנה דלהילוך עבידא, ולית ליה רשות להניח שם דבר, משא"כ בצדי רה"ר דיש לו רשות להניח קנה. ועי' מש"כ בריטב"א בענין זה. ובתוס' (ד"ה לצדדין) הביאו ראה מכאן. דדברים שאין זרכן להגביהן, אי אגבינהו קנה. אע"פ שאין זרכו בכך. וכ"כ הרשב"ם (ד"ה לצדדין) הלכך אי בעי בהגבהה ליקני דהגבהה עדיפא ממשיכה וקונה בכל דבר. וכ"כ בחי'

הרשב"א, דכל שבמשיכה קנה, כש"כ בהגבהה, ואע"פ שישבר בהגבהה, והביא דברי הראב"ד שחולק בדבר הראוי במשיכה ולא בהגבהה אינו נקנה בהגבהה כו', והראשון נראה עיקר. וכן פסק בשו"ע (חור"מ סי' קצח ס"ד) דברים שאין זרכם להגביהם, אי אגביהם קנה. ועי"ש (ס"ב) ד"א דצריך להגביה ג' טפחים, וי"א דסגי בטפח. ובביאור הגר"א ציין להמשנה לעיל (פד:): הר"ז לא קנה עד שיטלטלנו ממקום למקום, ומשמע דבטלטול בעלמא סגי. ועי' בהגה"מ (מכירה ס"ב אות ב). ועי' בדברינו לעיל (עו. ד"ה והגבהה) בענין זה.

11. תוספות מסכת בבא בתרא דף פו עמוד א

והא כיון דבר הגבהה הוא כו' - לא פריך להאי לישנא דמשני בריש אלו נערות (כתובות דף לא:): כשצירף ידו למטה מג' וקבלה דלא קנה מטעם משיכה אלא מטעם חצר וידו כחצרו אלא להווא לישנא דהתם דקני משום משיכה פריך וא"ת והיכי ס"ד דמיירי בכיס דבר הגבהה הוא א"כ היכי מיתחייב לענין שבת הא אין דרך הוצאה בכך כדדייק בריש אלו נערות (שם) אי בזוטרי אין דרך הוצאה בכך אלא במיעי [1] ויש לומר דיש דברים שדרך הוצאה בכך לענין שבת ואפי' הכי לענין קנין אין נקנין אלא בהגבהה שזרכן להגביה [2] אי נמי במגרר דרך מחתרת דהוי דרך הוצאה אי נמי הוה ליה למימר וליטעמך.

12. תוספות כתובות דף לא/ב

אלא במיצעי - תימה לר"י דבפרק הספינה (ב"ב דף פו. ושם) גבי דברים שזרכן להגביהן אין נקנין במשיכה אלא בהגבהה ופריך מהגונב כיס דבר הגבהה הוא ומשיכה במידי דבעי מיתנא משמע דאי הוה אמר דבר הגבהה נמי נקנה במשיכה הוה אתי ליה שפיר אפילו בזוטרי ואמאי הא על כרחך לא מצי איירי בזוטרי דא"כ היכי מיחייב לענין שבת בגרירה דאין דרך הוצאה בכך [1] וי"ל דאפשר שיהא דרך הוצאה בכך אפילו בזוטרי כגון שמוציאו דרך מחתרת דזרכו בגרירה ואינו נקנה אלא בהגבהה [2] אי נמי הוה מצי למימר ולטעמך ולא פריך וכן דרך הש"ס בכמה מקומות:

13. תוספות מסכת בבא בתרא דף פו עמוד א

לצדדין קתני - תימה לרשב"א אמאי לא מוקי לה בכלים שאין זרכן להגביה שגם הן נקנין בהגבהה כדמשמע לעיל דאוקמינן במידי דבעי מיתנא וקתני הגונב כיס בשבת חייב שכבר נתחייב בגניבה דהיינו בהגבהה.

14. חדושי הרשב"א על מסכת בבא בתרא דף פו/א

אמר רב נחמן בר יצחק לצדדין קתני מידי דבר הגבהה בהגבהה, מידי דבר משיכה במשיכה. יש אומרים שהוא הדין דהוה מצי לאוקמה בשליפי רברבי ובמשיכה, וכל שכן אם הגביהה, דהגבהה עדיפא ממשיכה וכל שבמשיכה קונה כל שכן בהגבהה, ואע"פ שישכר בהגבהה, אלא ניחא לי לפרושה לצדדין, משום דאין דרך התנא לומר שיגביה מה שאינו בר הגבהה, אלא הראוי להגביה בהגבהה והראוי במשיכה במשיכה. אבל מדברי הראב"ד ז"ל נראה דדבר הראוי במשיכה ולא בהגבהה אינו נקנה בהגבהה, אלא בר הגבהה בהגבהה ולא במשיכה ומידי דבר משיכה במשיכה ולא בהגבהה. והראשון נראה עיקר:

15. רשב"ם מסכת בבא בתרא דף פו עמוד ב

הכא במאי עסקינן בשליפי רברבי - והכי קא מפליג בין פירות לפשתן המושך פירות פעמים שאם משך קנה כגון בשליפי רברבי דהתם ודאי מהניא משיכה וכל שכן הגבהה אבל המוכר פשתן דאי אפשר בשליפי רברבי כדמפרש לקמן אלא שליפי זוטרי נינהו לא קנה עד שיטלטלנו ממקום למקום כלומר שיגביהנו ולא במשיכה כדלעיל ודרך המגביהין מקחן אין מגביהין ע"מ להחזירו במקום שהגביהו אלא מגביהו והולך לו ונוטלו לרשותו והלכך נקט ממקום למקום והיינו דקפריך אי הכי אימא סיפא כו' דבשלמא לדידי דמוקמינן לה אפי' בשליפי זוטרי איכא לפלוגי בין רישא לסיפא במשיכת כל שהוא כדפרישית אלא לדידך דמוקמת נמי לרישא בשליפי רברבי ארוכין ליכא לפלוגי בין רישא לסיפא אלא דברישא מהניא משיכה דרגילין להיות שליפי רברבי ובפשתן לא מהניא משיכה אלא הגבהה משום דלא הוה רברבי אלא זוטרי.

16. נמוקי יוסף על הרי"ף בבא בתרא דף מג/ב

[כור בשלשים אני מוכר לך יכול לחזור ואפילו בסאה אחרונה] הכא מיירי כגון דקפיד אמכירת כל הכור משום שצריך המוכר למעות ואין מקנה לו פחות מכור ולא יתר על כור ומש"ה לא קנה עד שימדוד כולו ומיירי שימדוד בתוך כליו של לוקח ומדאיצטריך מדידה צריך לומר דאיירי בסימטא או ברשות של שניהם דאי בכלים דלוקח וברשות דלוקח לא צריך מדידה דכיון שקבל עליו מוכר קנה לוקח ואי ברה"ר הא קי"ל דכליו של לוקח אינו קונה אלא במקום שיש לו רשות להניחן ולא קנה נמי ברשות מוכר אפילו מדד מוכר בתוכו עד דא"ל זיל קני ואי ברשות לוקח ובכליו של מוכר נמי לא קנה לוקח אלא במשיכת הכלי אלא ודאי כדאמרן שמועד המוכר לתוך כליו של לוקח העומד בסימטא או ברשות של שניהם וכיון דקפיד אמדידת כולו לא קנה עד שיגמור למדוד סאה אחרונה

17. חידושי הריטב"א מסכת בבא בתרא דף פו עמוד ב

רב ושמואל דאמרי תרוייהו כור בשלשים אני מוכר לך יכול לחזור בו אפילו בסאה אחרונה. [1] פי' בין שקונה בהגבהה או במשיכה או בכליו דכיון שהמקח אחד הוא אין דעת שניהם לקנות עד שיעשה קנין בכולו, וה"ה ללוקח מטלטלין הרבה במקח אחד וכדפרישנא בפרק הזהב (מ"ז א'). וא"ת וכיון שלא קנה בתחילה במה

קנה לאחר סאה אחרונה, יש אומרים כגון שהיו בכליו כלם כשגמר כל המדידה, ואינו מחוור, והנכון דמדידה ומשיכה אחת שעושה לכל דבר או מדין כליו מיתלא תלי וקאי וכשגמר קונה בהם למפרע, ואומר מורי נר"ו שאם נתן לו דמי מה שמשך ודאי ראשון ראשון קנה הן מדין כליו הן בהגבהה או משיכה כדינו.

18. נימוקי יוסף מסכת בבא בתרא דף מג עמוד ב

הכא דא"ל כור בשלשים לא שפירש לו שאין רוצה להקנות אלא הכור יחד אלא שאנו אומדים דעתו מדקאמר ליה כור בשלשים דקפיד וא"כ לא אמרינן הכי אלא כשמודד המוכר לתוך כליו של לוקח המונח בסימטא [2] **אבל אי משך הלוקח כל סאה וסאה כשמדד המוכר כיון שמשכו בפניו ושתיק מוכר נראה הדברים דקנה לוקח דכל בפניו לא צריך למימר ליה לך משוך** כדקי"ל [לעיל סוף דף נב ב] גבי חזקה ופשיטא דאי אמר ליה לך משוך בפירוש דקנה לוקח כל מה שמשך ולא אמרינן הא לא אמר ליה אלא כור בשלשים דאדרבה אימא איפכא הא א"ל לך משוך ופשיטא דאיירינן בשפסק הדמים דבלאו הכי לא הוה קנין כלל וכדלעיל:

19. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף קב/ב

מי אמר שמואל לא אמרינן תפוס לשון אחרון והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו כור בשלשים אני מוכר לך יכול לחזור בו אפילו בסאה אחרונה כור בשלשים סאה בסלע אני מוכר לך ראשון ראשון קנה התם טעמא מאי משום דתפוס הכא נמי קא תפוס ורב נחמן אמר קרקע בחזקת בעליה קיימת מאי קא משמע לן תפוס לשון אחרון היינו דרב אף על גב דאפיך מיפך

20. שיטה מקובצת מסכת בבא מציעא דף קב/ב

וזה לשון תלמיד הר"פ ז"ל, התם טעמא מאי משום דתפוס. ואם תאמר והא אמרינן לעיל דתפוסה הבאה אחר טענת ספק אינה מועלת כלום מההיא דתקפו כהן אין מוציאין אותו מידו. ויש לומר דאימת הוי ספק כשבא לדון לפנינו וכבר הוה תפוס. והשתא ראשון ראשון קנה לא הוי לרב כמו לשמואל דלרב דוקא כי אמר כור בשלשים סאה בסלע הוא דאמר ראשון ראשון קנה אבל אי אפיך מיפך דאמר סאה בסלע כור בשלשים אמרינן דיכול לחזור בו אפילו בסאה אחרונה משום דתפוס לשון אחרון ולשמואל אפילו אפיך מיפך אמרינן ראשון ראשון קנה משום דמספקא ליה. עד כאן:

21. חדושי הרשב"א על מסכת בבא בתרא דף פו/ב

הא דאמרי רב ושמואל כור בשלשים אני מוכר לך יכול לחזור אפי' בסאה אחרונה. קשיא לי מאי שנא מהא דאמרינן בפרק [קמא] דקדושין (כז, א) מכר לו עשר שדות בעשר מדינות והחזיק באחד מהן קנה כולן ואמרי לא שאנו אלא שנתן דמי כולן אבל לא נתן דמי כולן לא קנה אלא כנגד מעותיו, והכא ליקני מה שמשך ואע"פ שהמקח אחד, דכל שהמקח יכול להחלק אין הכל מעכב על החלק, ולרב נמי האמר (ב"מ מח, ב) ערבון כנגדנו הוא קונה. וי"ל דהכא בשלא נתן דמים, הא נתן דמים קנה ראשון כנגד מעותיו, כנ"ל:

22. שו"ע חושן משפט - סימן קצח

(א) דבר תורה מעות קונות; אבל חכמים תקנו שלא יקנו המטלטלים אלא בהגבהה או במשיכה, דבר שאין דרכו להגביה, (וכיון שמשך או הגביה, קנה אף על פי שלא נתן המעות) (טור). כיצד, המקבץ עצים או פשתן וכיוצא בהם ועשה מהם טעון גדול שאי איפשר להגביהו, אינו נקנה במשיכה, שהרי אפשר להתירו ולהגביהו עץ עץ. אבל אם היה טעון של אגוזים או של פלפלים או של שקדים וכיוצא בהם, שאין אחד יכול להגביהו, הרי זה נקנה במשיכה. (ויש חולקין וסבירא להו דאפילו בעצים נקנה במשיכה, הואיל ואינה טורח להתיר ולהגביהו). וע"ל סימן ר' סעיף ז' בדין משיכה והגבהה (טור):

(ב) הגבהה י"א שצריך להגביה ג' טפחים, ויש אומרים דסגי בהגבהת טפח:

(ג) משיכה שאמרו, צריך שימשוך החפץ כולו ויוציאנו מכל המקום שהוא בו:

(ד) דברים שאין דרכם להגביה, אי אגביהו קנה: